

have Forholdene medført, at Nyboder efterhaanden er blevet reduceret fra den ret betydelige Størrelse, det havde i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, til det forholdsvis beskedne Omfang, det nu indtager. Efter Fredslutningen i 1850 foretoges der nemlig en Omordning og dermed følgende Reduktion af Søværnets faste Mandskab, og man ansaa det da paa Grund af de daværende vanskelige finansielle Forhold for ønskeligt at afhænde de Dele af Nyboder, som Marinen ikke absolut havde Brug for. Som Følge deraf blev i Aarene mellem 1852 og 1878 den største Del af det daværende Nyboders sydlige Del, nemlig 135,300 Kv.-Alen afgivet til Finansministeriet, for dels at sælges til private til Bebyggelse, dels at afgives til Bygning af St. Paulskirken, Anlægget af Kirkepladsen og Gennemførelsen af Adelgade. Endvidere ere Mandskabets tjenstlige Forhold blevne helt omordnede dels ved Ophævelsen i 1856 af den saakaldte Divisions- og Kompagniinddeling, dels ved Gennemførelsen af Søværnsloven af 1868. Før dette skete, boede hele Mandskabet i Nyboder under Opsigt af deres Officerer. Børnene gik i Marinens egne Skoler — det havde vi den Gang — og de opdroges til at gaa den samme Vej som deres Fædre. Nu bor kun en Del af Personellet i Nyboder, og Forholdet er snarere det, at Marinen kun undtagelsesvis rekruterer med Børn af det faste Mandskab.

Folketinget har selv ved forskellige Lejligheder sluttet sig til Tanken om Nyboders Flytning, saaledes i den foreløbige Betænkning over Forslag til Søværnets Ordning i Samlingen 1895—96 og under Forhandlinger her i Salen, hvilket gav Marineministeriet Anledning til i Samlingen 1898—99 at forelægge for Folketingets Finansudvalg et bestemt formuleret Forslag, som gik ud paa at erhverve en Grund mellem Prinsessegade og Christianshavns Kanal, stor nok til, at man paa den kunde opføre Boliger til den Del af Søværnets faste Mandskab, som havde sin stadige Virksomhed paa Orlogsværftet. Prisen var ca. 11 Kr. pr. Kvadratalen, hvilket i Betragtning af de Priser, som den Gang betaltes for Grunde inden for de gamle Volde, maatte

anses for ret favorabelt. Finansudvalget mente imidlertid ikke at kunne slutte sig til et saadant Forslag, idet det fandt denne Pris for høj, og da Ministeriet kun i begrænset Tid havde Grundene paa Haanden, ophørte dermed Forhandlingerne. Under Hensyn til den Stemning, der saaledes har givet sig til Kende i det høje Ting, og naar det tages i Betragtning, at de eksisterende Boliger ere blottede for Hyggen og Hygieinens mest elementære Krav, at den paaatænkte Byggeplads i Værftets umiddelbare Nærhed med en fast Adgang til Værftet vil være af stor Betydning for Værftets økonomiske og rationelle Drift, at Byggegrunden kan tilvejebringes for et forholdsvis mindre Beløb pr. Kvadratalen, og at man ved en Flytning kan imødekomme Ønsker, berettigede Ønsker, der ved forskellige Lejligheder ere fremkomne fra Havnevæsenet, fra Skibsredere osv. — vi kunne nemlig saa gøre Bomløbet betydelig bredere og behøve ikke at lukke denne Bom, hvad der nu sker 2, undertiden 3 Gange om Dagen —, maa det vistnok anses for ganske naturligt, at jeg her fremsætter et Lovforslag, der gaar ud paa en gennemgribende Forandring af det lidet, der er tilbage af den gamle Koloni i Nyboder med de kendte lange, gule Husrækker.

Byens Udvikling i Nærheden af Nyboder vil, saa vidt det kan skønnes, bevirke, at de Grunde, som tænkes fraflyttede, blive af saa megen Værdi, at Udgiften for Statskassen ved Flytningen sandsynligvis vil være uden væsentlig Betydning. Saa megen større Vægt maa der da lægges paa at faa Sagen begyndt som det Areal, hvorpaa de ny Huse agtes opførte, først maa underkastes en fuldstændig Grundforbedring, hvortil der i Forslaget er beregnet en Sum af 640,000 Kr. Af omhyggelig foretagne Undersøgelser fremgaar det nemlig, at Grunden, som den er, er usund. Der er til Stede et Mudderlag, som endnu er i Gæring, og man er efter mange Overvejelser og efter Forhandling med Stadsingeniøren kommen til det Resultat, at, for at gøre Grunden skikket til Bebyggelse, maa man fjerne det slætte Lag og indføre et Lag rent Fyld, rent Sand. Dette er naturligvis en omfattende Foranstaltning;